

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Bots- og Bønnedag - 30. oktober 2016

Prekentekest: Lukas 15,11-32

Lesetekst I: Mi 7,18-19

Lesetekst II: 2 Kor 13,5-8

TO SØNNER – OG FAR SOM VENTER

«Den altfor kjente tekst»?

Lignelsen om den bortkomne sønnen kan vel aldri bli for kjent? Uttrykket dukker opp i prekenlæren og henspiller på bibeltekster som er så kjente at de risikerer å gli glatt og friksjonsfritt gjennom tilhørernes sinn og tanke. Og risikoen er der nok, når vi enda en gang skal lytte til den mest kjente og avholdte av Jesu lignelser. Desto større er utfordringen i å løfte fram evangeliet, slik vi i denne lignelsen møter det så jordnært og inntrykksfullt som det går an. At det skjer på Bots- og bønnedag, er intet minus. Dagen har fra gammelt av kalt til oppgjør og omvendelse. I tidligere tider var det folket og nasjonen som var adressat. I dag er det troens folk som nås av kallet til å bekjenne sine synder og gjøre bot. Og nettopp disse tilhørere stilles ovenfor Alvoret når Jesus beskriver hvordan den hjemmeværende sønnen ikke deler sin fars uro over broren som var kommet bort. At det er to brødre i lignelsen, må vi ikke glemme. Vi utfordres av dem begge. For noen av oss er det kanskje oppgjøret med den hjemmeværende sønnens kalde hjerte og selvgoede pliktroskap som blir vår Bots- og bønnedag.

Arvelov

Vi vender blikket mot teksten i Lukas 15. Verdt å vite er at etter jødisk lov skulle den eldste sønnen ha dobbelt så mye av arven som den yngste når faren døde. Dersom en krevde arven før farens død, ble andelen mindre, og omfattet ikke fast eiendom. Den beholdt faren disposisjonsretten over. At faren skiftet eiendommen mellom sønnene, vil si at den eldste også fikk sin del (jfr. 5 Mos 21,16f). Han vil også i sin tid overta eiendommen. Så noe smart valg var den yngste sønnens oppbrudd på ingen måte.

Ydmykelse, bekjennelse, velsignelse

At nedturen endte med en tilværelse som svinepasser, var for en jøde en dobbel ydmykelse. For jøder var (og er) svin urene dyr (3 Mos 11,7, jfr Lk 8,32ff) og ingen holdt svin i Israel. En svinegjeter hadde ingen plass i det jødiske fellesskap. Der han satt i fremmed land og delte mat med grisene, var den yngste sønnen i huset i enhver forstand forlatt.

Han bestemmer seg for å vende hjem til far, v 18. Ikke ante han at beslutningen skulle lede til så stor velsignelse som den gjorde. Men han håpet at en uforbeholden syndsbejennelse ville bevege faren såpass at han kunne få plass som leiearbeider.

Lignelsen – og et av NT's vakreste vers – finner vi i vers 20: «Da han ennå var langt borte, fikk faren se ham». Jesus vil vi skal forstå at faren hadde sett etter sønnen, sikkert fra den dag han dro ut. Sønnen fikk nok stammet fram sin planlagte bekjennelse i fars armer. Men det var ikke et vel forberedt ordvalg som åpnet fars hjerte. Det avgjørende for far er at han kom hjem, hjem til far. I fars armer er han ingen sønn med b-status. Han er hjemme. I fars ord lar Jesus oss forstå hvordan

Gud ser på dem som vender om og kommer tilbake til farshuset: «Denne sønnen min var død og er blitt levende, han var kommet bort og er funnet igjen».

Beretningen om den bortkomne sønnen har gitt mange mot til å tro at Far også vil ta imot dem, tross nedturer i fremmed land. På Bots- og bønnedag skal vi frimodig tale om omvendelse og oppbrudd. Mest skal vi tale om Far som står og ser etter oss og venter.

Men så var det den andre sønnen. Noen av oss – kanskje også predikanten! – må på Bots- og bønnedag bli minnet om den hjemmeværende sønns utfordring. For når Jesus avslutter beretningen, er den bortkomne sønnen inne i fars hus, i fest og glede. Den hjemmeværende sønnen står utenfor. Endte det slik? Det får vi ikke vite. For det er vi som må avslutte lignelsen og gjøre det valg som den hjemmeværende sønnen stod ovenfor.

Hva var problemet?

Vi forstår det når vi lytter til samtalen mellom ham og faren, og hører hvordan han omtaler broren som «denne sønnen din» (v 30). Språket avdekker hjertet. Han har ikke delt sin fars uro over ham som var kommet bort. Kjærligheten til broren hadde vekket plassen for misunnelse og egenrettferdig irritasjon. Derfor stod far alene og så etter den yngste sønnen, og var alene om å ønske ham velkommen tilbake. Utgangspunktet for storebror var godt: Han var hjemme på farsgården, og arven var hans (v 31). Ingen kunne klage på arbeidsinnsatsen. Men arven kan forspilles også for oss hjemmeværende sønner (og døtre). Det skjer når vårt hjerte blir kaldt og vi ikke står ved Fars side og ser etter vår bror.

På Bots- og bønnedag må vi tale varmt og tydelig om hvordan Jesus gjenkjenner den levende tro. Den levende tro deler fars hjerte og fars språk. Den levende tro har misjon som hjertesak. Den levende tro har det ikke så travelt at den ikke prioriterer tid i fars nærhet. Både i denne lignelsen og i de to foregående taler Jesus til fariseerne og de skriftlærde som var forarget over at Jesus tok imot syndere og spiste sammen med dem (15,2f). På Bots- og bønnedag ber vi Gud ransake vårt hjerte og vise oss om vi er smittet av samme tanke. Da kan også vi vende om og la fars armer favne oss.

Vi må ikke overlesse prekenen på Bots- og bønnedag. Med en tekst som denne, er faren i høy grad til stede. Vi har mye godt på hjertet og vil oppleve at folk lytter. La oss tale enkelt og tydelig om alvoret ved å gå bort, og om far som står og venter. Vi klarer å skildre de to sønnene. Men la oss legge hovedvekten på å tale om Far. La oss tale om ham som ser oss mens vi ennå er langt borte, tale om Jesus som er kommet for å lete etter dem som er kommet vekk. Han tar i mot oss, leder oss hjem, og vil dele sitt urolige hjerte med oss.

Svein Granerud

Leder for Misjons- og fellesskapsavdeling, Normisjon Norge.

Nestleder i Israelsmisjonens landsstyre.

svein.granerud@normisjon.no